

การพัฒนาคู่มือมัคคุเทศก์ท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชน
ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงรายโดยใช้องค์ความรู้ทางภาษา
วัฒนธรรม และภูมิปัญญา

Development of Local Tour Guidebook to Promote Tourism
in Pa Teung Sub-District Community, Mae Chan District,
Chiang Rai Province Using Knowledge of Language,
Culture and Local Wisdom.

Received: June 28, 2019; Revised: August 6, 2019; Accepted: August 8, 2019

จำเริญ ฐานันดร¹, ปรียาภา วังมณี², ปิยามาศ มาวงค์³, รุ่งโรจน์ ตันประดิษฐ์⁴,
อัลนิกา สายน้ำเย็น⁵, ชิดชนก ยมจินดา⁶ และ จิรปรียา เสน่ห์ทรัพย์⁷

Chumrearn tanandon, Priyapa Wangmanee, Piyamas mawong, Roongroj Tonpradit,
Alnika Sainanyen, Chidchanok Yomjinda and Jirapriya Sensap

¹ อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (Lecturer of Western Language Program Faculty of Humanities Chiang Rai Rajabhat University)

² อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (Lecturer of Western Language Program Faculty of Humanities Chiang Rai Rajabhat University)

³ อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (Lecturer of the program of Thai Language and Culture Faculty of Humanities Chiang Rai Rajabhat University)
e-mail : piyamasmavong8652@gmail.com

⁴ อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (Lecturer of the program of Thai Language and Culture Faculty of Humanities Chiang Rai Rajabhat University)

⁵ อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (Teacher of the Japanese Language Program Faculty of Humanities Chiang Rai Rajabhat University)

⁶ อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาภาษาเกาหลี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (Korean Language Program Instructor Faculty of Humanities Chiang Rai Rajabhat University)

⁷ อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (Lecturer of Chinese Language Program Faculty of Humanities Chiang Rai Rajabhat University)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ คือ 1. พัฒนาคู่มือมัคคุเทศก์ท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย โดยใช้องค์ความรู้ทางภาษา วัฒนธรรมและภูมิปัญญา 2. เพื่อพัฒนาศักยภาพทางการใช้ภาษาของบุคคลากรในชุมชนตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย โดยใช้องค์ความรู้ทางภาษา วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น 3. เพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อคู่มือมัคคุเทศก์ท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย โดยใช้องค์ความรู้ทางภาษา วัฒนธรรมและภูมิปัญญา

ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมการใช้คู่มือมัคคุเทศก์ท้องถิ่นของผู้นำชุมชน ประชาชนทั่วไปและเยาวชนในพื้นที่ชุมชนตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x}=4.28$, S.D.= 0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ระดับพึงพอใจมากที่สุด ทั้งหมด 9 ข้อ ระดับพึงพอใจมาก 1 ข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ข้อ คือ การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร ($\bar{x}=4.54$, S.D.= 0.56) และสามารถนำคู่มือไปใช้ประโยชน์ได้จริง ($\bar{x}=4.43$, S.D.= 0.75)

คำสำคัญ : คู่มือมัคคุเทศก์ท้องถิ่น, องค์ความรู้ทางภาษา, วัฒนธรรม

Abstract

The objectives of this research are 1) to develop the local tour guidebooks to promote Tourism in Pa Teung Sub-District Community, Mae Chan District, Chiang Rai Province by using knowledge of local language, culture and wisdom 2) to develop language proficiency of the people in the community, and 3) to evaluate the satisfaction of the trainees toward the local tour guidebooks to promote Tourism in Pa Teung Sub-District Community, Mae Chan District, Chiang Rai Province by using knowledge of local language, culture and wisdom.

The overall result of the study revealed that trainees' satisfaction on local guide books of community leaders, general people and youth in the community of Pa Tueng Subdistrict, Mae Chan District, Chiang Rai Province is at the highest satisfaction level ($\bar{x} = 4.28$, S.D. = 0.64). When considering by item, it was found that the highest level of satisfaction was all 9 items. The high level of satisfaction was more than 1 item. The highest mean was 2 items including the knowledge transfer of the trainers ($\bar{x} = 4.54$, SD = 0.56) and the practical use of the manual. ($\bar{x} = 4.43$, SD = 0.75)

Keyword : Guidebook to Promote Tourism / Knowledge and Culture

บทนำ

ภาษาต่างประเทศนับเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้งภายในและภายนอกประเทศ เนื่องจากในปัจจุบันมีกลุ่มนักท่องเที่ยวได้เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ซึ่งโดยปกติแล้วการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวจะสื่อสารผ่านมัคคุเทศก์ หรือล่ามแปลภาษาเท่านั้น การสื่อสารในลักษณะนี้บางครั้งอาจพบข้อจำกัดหลาย ๆ อย่างทำให้การสื่อสารระหว่างผู้ประกอบการชุมชนกับนักท่องเที่ยวนั้นคลาดเคลื่อนไป หรือสื่อสารไม่ครบถ้วน หากผู้ประกอบการ หรือชุมชนท้องถิ่นสามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร และสามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้โดยตรง จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสาร และให้ข้อมูลโดยละเอียด ซึ่งนอกจากจะเป็นการเพิ่มศักยภาพด้านการท่องเที่ยวให้กับชุมชนแล้ว ยังสามารถขยายฐานการค้าขายสินค้าไปยังต่างประเทศต่อไป

การท่องเที่ยวโดยชุมชน (community base sustainable tourism) คือการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน”

ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ตั้งอยู่ในพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำจัน ทางด้านทิศตะวันตกของอำเภอแม่จัน ด้วยสภาพภูมิประเทศเป็นเนินเขามีการเสนอให้มีแหล่งท่องเที่ยวขึ้นมาในเขตพื้นที่ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ที่ปรากฏให้เห็นชัดเจนและเป็นที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยวตลอดมา ได้แก่ น้ำตกตาดทอง โป่งน้ำร้อน ลานทอง อุทยานวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขง น้ำตกห้วยก้างปลา น้ำตกห้วยมะหินฝน น้ำตกปางสา และอื่นๆ เช่น ศูนย์วัฒนธรรมชาวเมี่ยนบ้านโป่งป่าแขม หมู่ที่ 20 จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ และศูนย์จำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์จากกลุ่มชาติพันธุ์บ้านก๊วยสะโต (แผนพัฒนาสี่ปี พ.ศ. 2561 – 2564 สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลป่าตึง งานนโยบายและแผน, องค์การบริหารส่วนตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย, 2559 : 2-10)

ด้วยเหตุนี้ทางคณะผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวในชุมชน เน้นให้คนในชุมชนเรียนรู้ภาษาที่หลากหลายโดยเฉพาะภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาเกาหลี และภาษาญี่ปุ่น โดยการพัฒนาให้เป็นคู่มือมัคคุเทศก์ท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงรายโดยใช้องค์ความรู้ทางภาษา วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งจะทำให้คนในชุมชนสามารถใช้ภาษาที่หลากหลายสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้

การพัฒนาคู่มือมัคคุเทศก์ท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงรายโดยใช้องค์ความรู้ทางภาษา วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ ภาษาจีนฯ ให้กับคนในชุมชน เพื่อเตรียมความพร้อมรองรับนักท่องเที่ยวและกลุ่มผู้ค้าต่าง ๆ ที่จะเข้ามาท่องเที่ยวและทำการค้ากับชุมชน หากผู้คนในชุมชนสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ฯ กับนักท่องเที่ยวได้ จะทำให้ขยายฐานด้านการค้าขายได้มากขึ้น ส่งผลให้เศรษฐกิจในชุมชนดีขึ้น เป็นการเพิ่มรายได้ เพิ่มอาชีพ ให้แก่คนในชุมชนมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. พัฒนาคู่มือมีคฤศเทศก์ท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเทียวในชุมชน ตำบลป่าตึง อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงราย โดยใช้้องค์ความรู้ทางภาษา วัฒนธรรมและภูมิปัญญา
2. เพื่อพัฒนาศักยภาพทางด้านการใช้ภาษาของบุคคลากรในชุมชนตำบลป่าตึง อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงราย โดยใช้้องค์ความรู้ทางภาษา วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อคู่มือมีคฤศเทศก์ท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเทียวชุมชนตำบลป่าตึง อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงราย โดยใช้้องค์ความรู้ทางภาษา วัฒนธรรมและภูมิปัญญา

วิธีการวิจัย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดย

1. รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Research)
2. ประชากร/กลุ่มเป้าหมาย (แหล่งข้อมูล)
 - 2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้นำชุมชน ประชาชนทั่วไป และเยาวชนในพื้นที่ชุมชนตำบลป่าตึง อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงราย
 - 2.2 กลุ่มเป้าหมาย
กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่
 - 2.2.1 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสำรวจความต้องการด้านเนื้อหาของหลักสูตร ได้แก่ ผู้นำชุมชน ประชาชน และเยาวชนทั่วไปในพื้นที่ โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจงจำนวน 120 คน
 - 2.2.2 กลุ่มเป้าหมายที่เข้ารับการฝึกอบรมภาษาและการใช้คู่มือมีคฤศเทศก์ท้องถิ่นจำนวน 2 กลุ่มๆ ละ 60 คน ได้แก่ ผู้นำชุมชนจำนวน 20 คน ประชาชนทั่วไป 40 คน
 - 2.2.3 เยาวชนในพื้นที่ชุมชนตำบลป่าตึง 60 คน โดยมีเงื่อนไข คือ ต้องมีความสนใจเข้าร่วมการอบรม และมีระยะเวลาในการอบรมจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของระยะเวลาการฝึกอบรม

ผลการวิจัย

จากการวิจัยในครั้งนี้ สามารถสรุปผลการศึกษา ได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมการใช้คู่มือมีคฤศเทศก์ท้องถิ่นของผู้นำชุมชน ประชาชนทั่วไปและเยาวชนในพื้นที่ชุมชนตำบลป่าตึง อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x}=4.28$, S.D.= 0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ระดับพึงพอใจมากที่สุด ทั้งหมด 9 ข้อ ระดับพึงพอใจมาก 1 ข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ข้อ คือ การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร ($\bar{x}=4.54$, S.D.= 0.56) และสามารถนำคู่มือไปใช้ประโยชน์ได้จริง ($\bar{x}=4.43$, S.D.= 0.75)
2. ผลการออกแบบคู่มือมีคฤศเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเทียวและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ตำบลป่าตึง อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงราย นั้นมี 2 ฉบับ นั่นคือ 1 ฉบับภาษาไทย-อังกฤษ และ 2 ฉบับภาษาไทย-จีน

เนื่องจากพื้นที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ ใช้ภาษาไทย อังกฤษ และภาษาจีน เป็นส่วนใหญ่ และที่สำคัญมีนักท่องเที่ยวต่างชาติโดยเฉพาะชาวจีนเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่เป็นจำนวนมาก รองลงมาคือชาวอเมริกัน และอื่น ๆ ตามลำดับ ดังจะปรากฏเนื้อหาของคู่มือ ที่อธิบายถึงสถานที่ท่องเที่ยว 7 แห่ง ได้แก่

จุดท่องเที่ยวที่ 1 โป่งน้ำพุร้อน

จุดท่องเที่ยวที่ 2 น้ำตกก้างปลา

จุดท่องเที่ยวที่ 3 ร้านชนเผ่า

จุดท่องเที่ยวที่ 4 บ้านดินหล่อโย

จุดท่องเที่ยวที่ 5 พิพิธภัณฑ์หล่อชา

จุดท่องเที่ยวที่ 6 วัดศรีมูลเมืองศิริ

จุดท่องเที่ยวที่ 7 วัดจันทาราม

โดยมีองค์ประกอบในหลักสูตร คือ คำนำ คำแนะนำในการใช้หลักสูตร หลักการของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ผู้เข้าร่วมฝึกอบรม เนื้อหาหลักสูตรการอบรม กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อและแหล่งการเรียนรู้และการวัดผลและประเมินผล ประวัติความเป็นมาของตำบลป่าตึง แผนการท่องเที่ยวโดยคู่มือใช้แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ผลพบว่าคู่มือมีคุณค่าเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ในทุกข้อ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าส่วนประกอบของคู่มือมีคุณค่ามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับแหล่งชุมชนและความต้องการของชุมชน

3. ผลการประเมินผลการใช้คู่มือมีคุณค่าเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ช่วยให้นักท่องเที่ยวรู้จักสถานที่ที่จะไปท่องเที่ยว เข้าใจถึงสภาพแวดล้อมและขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมของสถานที่แห่งนั้นซึ่งจะช่วยให้เที่ยวได้สนุกสนาน

ดังนั้น การพัฒนาคู่มือมีคุณค่าท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ได้มีการพัฒนาศักยภาพทางด้านการใช้ภาษาของบุคคลากรในชุมชน มีผลประเมินความพึงพอใจที่มีต่อคู่มือมีคุณค่าท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย โดยใช้อรรถความรู้ทางภาษา วัฒนธรรมและภูมิปัญญาเป็นที่ยอมรับของชุมชนและมีค่าสถิติรับรองผลประสิทธิภาพตามที่กล่าวมาข้างต้น

อภิปรายผล

การศึกษาคู่มือมีคุณค่าท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย โดยใช้อรรถความรู้ทางภาษา วัฒนธรรม และภูมิปัญญา ซึ่งหลักแนวคิดดังกล่าวทำให้ผู้นำคู่มือนำไปใช้ได้จริง และใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สังเกตได้จากความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมอบรม ในครั้งนี้ประเด็นการอภิปราย ดังนี้

1. คู่มือมีคุณค่าสามารถนำไปพัฒนาต่อยอดให้เป็นภาษาอื่น ๆ ได้อีกในอนาคตต่อไป เนื่องจากเป็นแหล่ง

ท่องเที่ยวที่น่าสนใจไม่แพ้แหล่งท่องเที่ยวที่ใด การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวมีการเตรียมความพร้อมของชุมชน เสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรในชุมชนให้สามารถดำเนินงานได้เองมีการประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องฝ่ายต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อเสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็ง (พจนา สวนศรี. 2546 : 178-179)

2. ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ตั้งอยู่ในพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำจัน ทางด้านทิศตะวันตกของอำเภอแม่จัน ด้วยสภาพภูมิประเทศเป็นเนินเขา มีการเสนอให้มีแหล่งท่องเที่ยวขึ้นมาในเขตพื้นที่ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ที่ปรากฏให้เห็นชัดเจนและเป็นที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยวตลอดมา ได้แก่ น้ำตกตาดทอง โป่งน้ำร้อน ลานทอง อุทยานวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขง น้ำตกห้วยก้างปลา น้ำตกห้วยมะหินฝน น้ำตกปางสา และอื่นๆ เช่น ศูนย์วัฒนธรรมชาวเขา YAO บ้านโป่งป่าแหลม หมู่ที่ 20 จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของชาวเขา และศูนย์จำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์จากชาวเขา บ้านกิวสะโต (แผนพัฒนาสี่ปี พ.ศ. 2561 – 2564 สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลป่าตึง งานนโยบายและแผน, องค์การบริหารส่วนตำบลป่าตึง อ.แม่จัน จ.เชียงราย, 2559 : 2-10)

3. การพัฒนาคู่มือมีคุณค่าที่ท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงรายโดยใช้องค์ความรู้ทางภาษา วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ให้กับคนในชุมชน เพื่อเตรียมความพร้อมรองรับนักท่องเที่ยวและกลุ่มผู้ค้าต่าง ๆ ที่จะเข้ามาท่องเที่ยวและทำการค้ากับชุมชน หากผู้คนในชุมชนสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ๆ กับนักท่องเที่ยวได้ จะทำให้ขยายฐานด้านการค้าขายได้มากขึ้น ส่งผลให้เศรษฐกิจในชุมชนดีขึ้น เป็นการเพิ่มรายได้ เพิ่มอาชีพ ให้แก่คนในชุมชนมากขึ้น

4. ความพึงพอใจในการใช้คู่มือหลังการอบรมพบว่ามีความสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากการฝึกอบรม ($\bar{x}=4.28$, S.D.= 0.64) เนื่องจากการฝึกอบรมมีเนื้อหาใกล้ตัว คู่มือมีความน่าสนใจ เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน และสามารถนำไปใช้การปฏิบัติได้จริง เนื้อหาภาษาไทยกำกับจึงง่ายต่อใช้คู่มือ

ในการวิจัยครั้งนี้สามารถใช้คู่มือมีคุณค่าที่ท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย โดยใช้องค์ความรู้ทางภาษา วัฒนธรรม และภูมิปัญญานำไปใช้ได้จริง และใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการนำเนื้อหาในชุดฝึกอบรมไปประยุกต์สอนในรายวิชาภาษาไทย ภาษาจีน และภาษาอังกฤษสำหรับชั้นมัธยมศึกษาที่เปิดสอนในตำบลป่าตึง เพื่อให้เยาวชนในชุมชนได้เรียนรู้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน จากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวเพื่อให้ผู้เรียนสามารถแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวหรือสามารถบอกเล่าเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับชุมชนของตนเองได้

2. ให้ทำคู่มือการท่องเที่ยวภาษาต่างประเทศอื่น ๆ เพิ่ม เช่น ฝรั่งเศส เยอรมัน ญี่ปุ่น เป็นต้น

3. นอกจากนี้ยังสามารถนำเนื้อหาไปประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ เพื่อการท่องเที่ยวที่เปิดสอนในระดับอุดมศึกษาต่อไป

รายการอ้างอิง

พจนนา สวนศรี. (2546). **คู่มือการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน**. กรุงเทพฯ : โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิต และธรรมชาติ

องค์การบริหารส่วนตำบลป่าตึง. (2559). **แผนพัฒนาสี่ปี พ.ศ.2561 – 2564 สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลป่าตึง งานนโยบายและแผน**. ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ภาคผนวก
ตัวอย่างรูปเล่มคู่มือมัคคุเทศก์

